

Ülkemizde geriatri alanında bilinen ilk sivil toplum örgütü “GESEV”

“GESEV”, the first known non-governmental organisation in geriatrics

Şahin S Akçiçek F

Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Geriatri Bilim Dalı, İzmir

Teknolojik ilerlemeler, tanı ve tedavide alınan mesafe, bulaşıcı hastalıklarla mücadeledeki başarılar nedeniyle ortalama yaşam süresi artmıştır. Endüstrileşmenin sebep olduğu çekirdek ailelerde, çocuk sayısının azalması toplumda genç nüfusun oranını azaltırken, yaşlı nüfusta belirgin yükselmeye sebep olmuştur.

Gelişmiş ülkelerde nüfusun yaşlanma süreci 100 yıl gibi sürelerde gerçekleşmişken, gelişmekte olan ülkelerde bu sürenin kısa olacağı bazı ülkelerin 30-40 yıl gibi kısa bir zamanda artan yaşlı nüfusla karşı karşıya kalacağı düşünülmektedir. Ülkemiz de 2009 verilerine göre 65 yaş üzeri nüfus % 7 olarak bildirilirken 2050’te bu rakamın % 17.6’ya ulaşacağı ön görülmektedir (1, 2).

Artan yaşlı nüfusla birlikte geriatri bilim dalı ve geriatri alanında çalışan sivil toplum örgütleri de önem kazanmıştır. Ülkemizde geriatri alanında ilk çalışmalar Cerrahpaşa Üniversitesi’nde Prof. Dr. Şefik Kayahan tarafından başlatılmış, 1967 yılında “Geriatri Seksiyonu” kurulmuş, 1981 yılında seksiyon yerini “Geriatri Bilim Dalı”na bırakmıştır (3).

Geriatri alanında bilinen ilk sivil toplum örgütü, 1992 yılında “SEV-Sosyal Dayanışma ve Mutlu Emeklilik (Geriatri) Vakfı’nın öncülüğü ile “Geriatri Derneği” adıyla kurulmuştur (4). Derneğin kısa adı “GESEV” olarak belirlenmiştir. GESEV’in onursal başkanlığını Prof. Dr. Doğan Karan, başkan yardımcılıklarını Av. Bülent Yıldırım ve Dr. Hilmi Kumcuoğlu, denetim kurulu başkanlığını Prof. Dr. Turan Örnek üstelenmişler, onursal başkan olarak da Nejat Eczacıbaşı belirlenmiştir. GESEV’in kuruluşunda geriatride önemi sık sık vurgulanan farklı meslek grubundan bireylerden oluşan geriatri ekibinin bir örneği görülmektedir. GESEV’in 25 kişiden oluşan kurucu üyeleri arasında bir çok farklı branştan (gastroenteroloji, patoloji, psikiyatri, iç hastalıkları, biyokimya, farmakoloji, radyoloji, fizik tedavi, göğüs hastalıkları, plastik ve çene cerrahisi) uzman doktor ve akademisyenlerle, hemşire, öğretmen, işletmeci, maliyeci ve avukat bulunmaktaydı (İlk yönetim kurulu için bakınız Tablo 1). Derneğin tüzüğünde hedef kitle olarak ‘üçüncü yaş grubu’ şeklinde tanımlanan 50 yaş sonrası bireyler belirlenmiştir (4).

Tablo 1: GESEV Yönetim Kurulu (15.04.1993)

	Denetleme Kurulu
Onursal başkan: Nejat Eczacıbaşı (Doktor/Kimyager)	Başkan: Prof. Dr. Turan Örnek Başkan Yardımcısı: Halim Erker Üye: Deniz Egeli (emekli öğretmen)
Başkan: Prof. Dr. Doğan Karan Başkan Yardımcısı (idari): Av. Bülent Yıldırım Başkan Yardımcısı (bilimsel): Dr. Hilmi Kumcuoğlu	Denetleme Kurulu Yedekleri Dr. Kunter Perim Dr. Burhan Ceyhan Remzi Kafadan (işletmeci)
Sekreter: Prof. Dr. Işık Tuğlular Sayman: Dr. Fisün Karaaslan Koordinatör: Dr. Halil İyigün Üye: Dr. Yılmaz Sipahi Üye: Ahmet Çetinbudaklar Üye: Dr. M. Engin Tezcan	Yönetim Kurulu Yedekleri: Av Demir Savaşçın Dr. Ferruh Üstün Dr. Orhan Aksoy Dr. İlkin İçelli Dr. Ahmet Dilsiz Prof. Dr. Emel Tümbay Dr. Kadriye Türel Doç. Dr. Ümit Bayol

Dernek kuruluş amacını; “geriatri ile ilgili bilgileri arttırmak, yöntem, bilgi ve disiplinlerin ülkemizde yerleşmesine ve gelişmesine yardımcı olmak, geriatri alanında uğraş veren hekim ve ilgili diğer elemanların arasında ilişki kurmak, bilgi ve tecrübe alışverişi sağlamak” olarak özetlemektedir. O dönemde henüz geriatri bilim dalı kavramları yeni yeni dillendirilmektedir ve GESEV’in amaçlarından biri de “ülkemizde geriatri dalının tıp camiasında ayrı bir üst uzmanlık dalı olarak kabul edilmesi için gerekli çaba ve girişimlerde bulunmak” olarak tüzükte yer almaktadır (4).

GESEV, bölgesindeki kültür merkezlerinden gelen talepler doğrultusunda yaşlılıkla ilgili çok sayıda halkı bilgilendirme toplantıları düzenlemiş, ayrıca 27-29 Nisan 1992 tarihinde bilimsel çalışmaların tartışıldığı Ege Geriatri Kongresi’ni (Balçova Termal Tesisleri, İzmir) ve 3-5 Kasım 1994 tarihinde Geriatri Kongresi’ni (Büyük Efes Oteli, İzmir) organize etmiştir. Derneğin eğitim çalışmalarını sıklıkla o dönem Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlık görevini de sürdüren Psikiyatri Profesörü Dr. Turan Örnek üstlenmiştir. Prof. Dr. Turan Örnek ve meslektaşları 1992 yılında yayınladıkları “Geriatrik Psikiyatri” kitabıyla konuyla ilgili profesyonellere ışık tutacak bir eser kazandırmışlardır (5).

GESEV, geriatri alanındaki çalışmalara önderlik etmiştir. 1994 yılında Geropsikiyatri Derneği, 2001 yılında Geriatri Vakfı (2003 yılında bakanlar kurulu onayı ile Türk Geriatri Vakfı olmuştur) bünyesinde 2003 yılında Geriatri Gerontoloji Derneği, aynı yıl Türk Geriatri Derneği, 2005 tarihinde Akademik Geriatri Derneği kurulmuştur (6-10). Merkezi İzmir olan GESEV, 2008 tarihinde tasfiye kararı almıştır. Aynı tarihlerde İzmir’de yeni bir yapılanma filizlenmekte ve yeni bir geriatri derneği kuruluş

çalışmaları yürütülmektedir. 2008 yılı mart ayında çalışmalar olgunlaşmış ve farklı meslek gruplarından oluşan kurucu üyelerin Prof. Dr. Fehmi Akçiçek önderliğinde bir araya gelmesi ile Ege Geriatri Derneği kurulmuştur (11). Ege Geriatri Derneği, GESEV kurucu üyelerinden Prof. Dr. Turan Örnek’i onursal üyesi kabul ederek, GESEV’in geriatri alanında başlattığı ve önderlik ettiği çalışmalarını devam ettirmek amacıyla bayrağı devir almıştır, halen aldığı sorumluluğun farkında olarak çalışmalarına devam etmektedir (Resim-1).



Resim 1. GESEV ve EGERDER üyeleri. İzmir 3. İleri Yaş Sempozyumu, 23-24 Mart 2010, Balçova Termal Otel, İzmir. **Sağdan sola:** Dr. Gazi Tuncer, Prof. Dr. Sibel Göksel, Prof. Dr. Fehmi Akçiçek, Prof. Dr. Turan Örnek, Sosyal Hizm. Uzm. Sevim Yazıcıoğlu, Prof. Dr. O. Gazi Yiğitbaşı, Uzm. Dr. Sevnaz Şahin.

Teşekkür: GESEV hakkındaki bilgiler Prof. Dr. Turan Örnek ile Şubat-Mart 2010 tarihlerinde yapılan görüşmelerden ve kendisindeki yazılı belgelerden alınmıştır. Sayın hocamız, Prof. Dr. Turan Örnek’e katkılarından dolayı sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynaklar

1. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS), Nüfus Sayımı Sonuçları. <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/> (erişim tarihi Şubat 2010)
2. Şahin S. İleri Yaşa Ait Demografik Veriler ve Geriatri Bilim Dalı, 19-20 Mart 2009, İzmir 2. İleri Yaş Sempozyumu özet kitabı, sayfa: 11-14.
3. Hatemi H. Geriatri’nin Türkiye’de ‘ilk’lerinden Prof. Dr. Şefik Kayahan, Turkish J of Geriatrics 1998, 1:43.
4. GESEV Geriatri Derneği Tüzüğü, 1992, İzmir (Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Geriatri Bilim Dalı’ndan ulaşılabilir.)
5. Ö. Turan, Bayraktar E, Özmen E. Geriatrik Psikiyatri, 1992, Saray Kitapevi İzmir.
6. Türkiye Cumhuriyeti İç İşleri Bakanlığı, Dernekler Dairesi Başkanlığı. <http://www.dernekler.gov.tr/> (erişim tarihi Nisan 2010)
7. Türk Geriatri Vakfı. http://www.turkgeriatrivakfi.org.tr/veri.php?git=icerik&pa=sayfa_goster&pid=74&cid=59 (erişim tarihi Mart 2010)
8. Geriatri ve Gerontoloji Derneği. <http://www.gerontoloji.org/> (erişim tarihi Mart 2010)
9. Türk Geriatri Derneği. <http://www.geriatri.org.tr/dernek.php> (erişim tarihi Mart 2010)
10. Akademik Geriatri Derneği. <http://www.akademikgeriatri.org/dernek.html> (erişim tarihi Mart 2010)
11. Ege Geriatri Derneği. <http://www.egegeriatri.org.tr/> (erişim tarihi Mart 2010)